

Qodobka 251aad

Haddii deynqabuhu beddelo degnaashahiisa, waa in uu gaarsiiyaa Kaaliyaha Maxkamadda Gobolka ee awooddeeda dhulka uu raacsanaa degnaashihiisi hore. Isla marka uu ogaa do beddelka degnaashaha, Kaaliyaha waa in uu u diraa ha ku isticmaalo jidka deynqabaha laftiisa ama jid kala xukunka kunka caddeynaya awood la'aanta bixinta deynta iyo xusuu-sinta lagu sameeyey geeska qoraalka, Maxkamadda awooddeedu laga helo degnaashaha cusub, si loogu dhigo diiwaan-ka Maxkamaddaas, kharajkana wuxuu saaran yahay deynqabaha.

Qodobka 252aad

1. Xukunka cadeynaya awood la'aanta bixinta deynta waxey suuragal ka dhigeysaa weydiisashada dhammaan deymaha aan dhicin ee deynqabaha. Deymahaas waxaa laga jarayaa dulsaarka heshiiseed ama sharciyeed ee la muteystay waqtiga weli soconaya ilaa muddada ka dhacdo.

2. Hase yeeshee, Garsooraha waa u bannaan tahay, haddii uu warsado deynqabaha taasoo ka horjeeda deynleyaasha danta leh in uu sideeda u dhaafo muddada ama uu ballaariyo xagga deymaha mideysan, waxaa u bannaan, sidoo kale in uu siiyo deynqabaha muddo, marka arrintu ku saabsan tahay deyn la weydiisan karo, haddii ay la noqoto duruuf-ta masaamaxeyso tillaabooyinkaas iyo haddii tillaabooyinkaasi yihiin jidka habboon ee lagu badbaadi karo danaha ka dha-xeeya deynqabaha iyo deynleyaasha.

Qodobka 253aad

1. Caddeynta awood la'aanta bixinta deynta ma reebeyso dacwooyinka keli keli ah ee deynleyaasha ku oogaan deynqabaha.

2. Hase yeeshee, caddeyntaas looguma is hortaagi karo deynleyaasha xuquuqdooda ay ka horreysay qoraalka warqadda dacwadda caddeynta awood la'aanta bixinta deynta, qaybinta lagu sameeyey hantida maguurtada ah ee deynqabaha kaddib qoraalka.

Qodobka 254aad

Laguma socod siin karo deynleyaasha, tasaruf kasta ee uu sameeyey deynqabaha ee keenaya yareynta hantidiisa ama badinta waajibaadkiisa laga billaabo maalinta la sameeyey qoraalka warqadda dacwadda awood la'aanta bixinta deynta, sidoo kale laguma socod siin karo deynleyaasha bixin kasta ee uu sameeyey deynqabaha markaas kaddib.

Qodobka 255aad

1. Deynqabaha wuu ku tasarufi karaa hantidiisa, xataa haddii ay raalli ka ahayn deynleyaasha, waxaase shardi ah in qiimaha tasarufka yahay mid caadi ah iyo in qiimahaasi la wareegaha uu dhigo khasnadda Maxkamadda, si loo qeybiyo, sida waafaqsan xeerarka nidaaminaya qeybinta.

2. Haddii qiimaha ka hooseeyo kan caadiga ah, tasarufkaasi laguma socod siin karo deynleyaasha haddii laga reebo marka la wareegaha uu dhigo farqiga u dhaxeeya qiimaha lagu heshiiyey iyo kan caadiga ah mooyee.

Qodobka 256aad

Haddii ay deynleyaasha qabtaan dhakhli uu leeyahay deynqabaha, Guddoomiyaha Maxkamadda ee awoodda leh wuu caddeen karaa awood la'aanta bixinta deynta wuxuu ka siin karaa deynqabaha haddii uu warsado masruuf in la qeybiyo dakhligaas la qabtay. Amarka laga soo saaray dakhligaasi waxaa lagu sameyn karaa ka hortag muddo 3 maalmood laga billaabo taariikhda ku dhawaaqidda amarka, haddii ka hortagga uu sameeyo deynqabaha, amase saddex maalmood dhexdood laga billaabo maalinta gaarsiinta la siiyey deynleyaasha, haddii ka hortagga ay sameeyeen deynleyaasha.

Qodobka 257aad

Deynqabaha wuruu muteysanayaa ciqaabta lagu xusay qodobka 494aad ee Xeerka Ciqaabta labada xaaladood ee soo socda :

b. Haddii kaddib markii la furay dacwad lagu doonayo bixinta deyn uu iska dhigo qof aan deynta bixin karin, asagoo khiyaameynaya xuquuqda deynleyaasha, lana soo saaray xukun ku xukumaya in uu bixiyo deynta, caddeynayana inuu deynta bixin waayey.

t. Haddii, kaddib xukunka caddeynaya xaaladaha awood la'aanta bixinta deynta, deynqabuhu isagoo khiyaameynaya xuquuqda deynleyaashiisa uu qariyo qeyb ka mid ah hantidiisa si eyna ugu dacwoon deynleyaasha, ama uu sameeyo deyma, daahsoon amaba badiyo deymahaas.

Qodobka 258aad

1. Xaaladda awood la'aanta bixinta deynta waxey ku dhammaaneysaa xukun ay soo saarto Maxkamadda Gobolka ee fadhigeeda laga helayo degnaashaha deynqabaha, xukunkaasoo lagu soo saarayo codsasho ka timid dhammaan dhinacyadda danta leh, labada xaaladood ee soo socda :

b. Haddii la caddeeyo in kharajka deynqabaha uu ka badan yahay dakhligiisa.

t. Haddii deynqabaha uu bixiyo deymaha waqtigoodu, dhacay, ayadoo taasi laga reebayo deymaha noqday kuwo waqtigooda dhacay kaddib marka la caddeeyey awood la'aanta bixinta deynta. Xaaladdaas, deymaha bislaaday waxey mar labaad noqonayaan deymo muddo leh, sida waafaqsan axkaanta qodobka 260.

2. Kaaliyaha Maxkamadda waa inuu xafiiska ugu dhigaa xukunka dhammeynaya xaaladda awood la'aanta bixinta deynta geeska qoraalka lagu xusay qodobka 250. Xusuusintaas waa in la sameeyaa isla maalinta xukunka lagu dhawaaqay, nuqul xukunkaas ka mid ahna waa in loo diraa Kaaliyaha Maxkamadda Rafcaanka, si asagana u sameeyo xusuusinta la'aanta mid ah.

Qodobka 259aad

Xaaladda awood la'aanta bixinta deynta waxey si buuxda ugu dhammaaneysaa 5 sano kaddib maalinta la sameeyey xusuusinta xukunka caddeynaya xaaladda awood la'aanta bixinta deynta.

Qodobka 260aad

Deynqabaha, marka ay dhammaato xaaladda awood la'aanta bixinta deynta wuxuu warsan karaa in deymaha bixi laaday, kaddib marka la caddeeyey xaaladda awood la'aanta bixinta deynta aanan la bixin in ay noqdaan muddadoodii hore, waxaase shardi ah in uu bixiyey dhammaan deymaha waqtigoodu dhacay.

Qoobka 261aad

Dhammaadka xaaladda awood la'aanta bixinta deynta, ha lagu caddeeyo xukun ama sharci ahaan, ka reebi meysa deynleyaasha in ay duraan tasarufaadka deynqabaha ama isaga isu beddelaan ku isticmaalka xuquuqdiisa sida waafaqsan qodobbada 232 ilaa 240.

BAABKA III

HABKA WAAJIBKA

MADAXA I

SHURUUDO IYO MUDDOYIN

QEYBTA I

SHURUUDO

Qodobka 262aad

Wajibka waa mid shardiyeysan haddii jiritaanka isa ama dhammaadkiisa ku xeran yahay wax dhici doono oo aan la hubin.

Qodobka 263aad

1. Waajibka ma jiro, haddii shardiga jiritaankiisa lagu xeray uu yahay mid aan suurtoobeenin ka soo horjeedka anshaxa wanaagsan ama nidaamka guud, intaasi waa haddii shardigu yahay mid laalan (suspensiva). Haddii shardigu yahay mid saameynaya jiritaanka waajibka, waxaa loo qaadanayaa in shardiga keligiisa uu yahay mid aan jirin.

2. Hase yeeshee, waajibka lagu xiray shardi saameyna-ya dhammaadka waajibka, kana soo horjeeda anshaxa wana-agsan ama nidaamka guud, waa wax kama jiraan, haddii shardigu uu yahay sababta keentay waajibka.

Qodobka 264aad

Waajib waa wax kama jiraan haddii lagu xiro shardi joo-jinaaya ee ku xiraya jiritaanka waajibka keli ahaan rabidda waajibku saaran yahay.

Qodobka 265aad

Haddii waajibku ku xeran yahay shardi laalan, waajibkaas ma laha fulitaan ilaa iyo inta shadigaas laga helo. Shardiga inta aan la helin ka hor, waajibka noqonmaayo mid la fulin karo khasab ha ahaato ama mid la isla ogol yaay. Hase yeeshee deynlaha waa u bannaan tahay inuu ku kaco tillaabooyin dhowris ah si uu u ilaaliyo xaqiisa.

Qodobka 266aad

1. Waajibka wuu dhacayaa haddii shardiga saameyna-ya jiritaankiisa uu xaqiiqoowo. Deynlaha waxaa waajib ku ah inuu celiyo wixii uu qaatay, iyo haddii celintu tahay mid aan suurta geleynin sabab aan la saari karin darteed, waxaa waajib ku ah magdhowga dhibaatooyinka.

2. Hase yeeshee, tassarufaadka ku saabsan maamulka ee uu qaatay deynlaha waxey lahaanayaan raadkooda, inkastoo uu shardiga xaqiiqoobay.

Qodobka 267aad

1. Xaqiiqoobidda shardiga waxey leedahay wax dhalasho dib u noqota kana billaabata maalintii uu waajibka uu qaatay shay haddii laga reebo mararka jiritaanka waajibka ama dhammaadkiisa. Ayna ka billaabmeyn waqtiga shardiga xaqiiqoobay iyadoo la tixgelinayo rabidda dhinacyada ama dabecadda he-shiiska.

2. Hase, yeeshee shardiga ma laha wax ka dhalasho dib u noqoneyso, haddii fulinta waajibka ay noqoto mid aan suurta-galeynin xaqiiqoobidda shardiga ka hor, kana timaada sabab ka baxsan rabidda deynqabaha.